

Meerjarenplan 2021 - 2024

Haarlemmermeermuseum De Cruquius

Het oneindige verhaal van Haarlemmermeer

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
1. Terugblik 2016 – heden	3
1.1. Evaluatie inhoudelijk beleid en activiteiten	3
1.2. Evaluatie Gebouwen, financiën en organisatie	4
1.3. Evaluatie Publieksamenstelling- en beleid alsmede communicatie	4
1.4. Evaluatie Collectiebeheer	5
1.5. Corona	5
2. Kerngegevens	6
2.1. Doelstellingen	6
2.2. Missie	6
2.3. Definitie	6
3. Plannen en activiteiten 2021 – 2024	8
A: Van netwerkmuseum naar nieuwbouw	8
B: Positionering	9
C: We delen kennis en werken samen	9
D: Tentoonstelling en evenementen	10
E: Cultuureducatie	11
F: Collectiebeheer en – behoud	11
G: Klimaat, veiligheid en ICT	12
H: Betrokkenheid en vrijwilligersbeleid	12
I: (Cultureel) ondernemerschap	13
J: Financiën	13
K: Nieuwbouw	14
Colofon	15
BIJLAGE	16

Woord vooraf

Stichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius is op de goede weg, na de bestuurlijke, financiële en operationele fusie van 1 januari 2014. Hogere bezoekersaantallen, meer tentoonstellingen, meer activiteiten voor en door vrijwilligers en betere zichtbaarheid zijn belangrijke resultaten op de weg naar verdere integratie en verbeterde huisvesting. Dit meerjarenplan geeft een terugblik en beschrijft kerngegevens en plannen voor 2021 – 2024.

1. Terugblik 2016 – heden

De Stichting heeft, vooral door de samenwerking en de fusie, een geweldige ontwikkeling doorgemaakt. Het aantal tentoonstellingen, publieksactiviteiten, bezoekers en educatief aanbod is gegroeid. De organisatie en bedrijfsvoering werden verder geprofessionaliseerd. De Stichting heeft haar plek binnen de Haarlemmermeerse samenleving versterkt.

Samenwerkingsverbanden met partijen, zowel binnen als buiten het culturele veld (scholen, gemeente, bedrijven, instellingen), zijn flink toegenomen.

1.1. Evaluatie inhoudelijk beleid en activiteiten

De stichting slaagde er in een attractief en wisselend programma van tentoonstellingen en publieksactiviteiten te organiseren. Het aantal exposities in Historisch Museum steeg van drie naar zes per jaar. Tevens waren er tentoonstellingen binnen de vaste presentatie van Historisch Museum, in de Waterschapszaal van Cruquius Museum en op externe locaties. En Meer-Historie heeft behalve een kwartaalblad ook prachtige boeken uitgegeven.

In 2020 is de inrichting van het Cruquius Museum vernieuwd, na een verbouwing van 3,5 maand. De gedateerde inrichting van het Cruquius gemaal onderging een volledige metamorfose. OPERA Amsterdam, ontwerper van onder meer museum Volkenkunde en Rijksmuseum Boerhave, ontwierp een stoere en interactieve presentatie die het rijksmonument laat stralen. Cruquius Museum vertelt hiermee op een eigentijdse, toegankelijke en interactieve manier het verhaal van de strijd tegen het water met behulp van stoomtechniek. Koning Willem I speelde in deze geschiedenis een bijzondere rol. Zijn invloed krijgt in de vernieuwde presentatie veel aandacht.

Bij de nieuwe museumpresentatie is een nieuwe audiotour in het Nederlands en Engels ontwikkeld voor het platform iZi.travel. Publiek kan de tour downloaden in het museum, maar ook thuis beluisteren en bekijken. De audiotour is daarmee een goede voorbereiding op een museumbezoek en biedt een virtueel bezoek voor hen die niet kunnen reizen of op momenten dat het museum gesloten is.

Historisch Museum besteedde onder meer aandacht aan Schiphol, aan de ontwikkelingen in de woonkernen en op platteland, aan de Stelling van Amsterdam en aan de oorlog en wederopbouwperiode. Met een aantal kleinere exposities werd ingehaakt op de collectie en actualiteit. Daarmee kwamen vele facetten van de lokale (cultuur)historie op zichzelf, alsmede in relatie tot landelijke ontwikkelingen aan bod. We leverden bijdrages aan diverse websites, gingen samenwerking aan met lokale organisaties en sloten aan op hun programmering (Meer-wandeling, Natuur- en milieueducatie Haarlemmermeer, et cetera). Juist in samenwerking werd meer gerealiseerd dan wanneer we het 'alleen' hadden gedaan: één plus één werd drie! Een in het oog springende activiteit van de stichting is 'Schakels aan de Ketting'. Dit project met een inmiddels 20 verhalenpalen in de polder, een tentoonstelling en routekaart schakelt

bewoners aan de lokale historie, met medewerking van diverse Haarlemmermeerse bedrijven en instellingen.

Het (laten) participeren en vergroten van de betrokkenheid van het publiek is de afgelopen jaren gerealiseerd in het tentoonstellen van privéverzamelingen, in exposities rond bijzondere herinneringen van bewoners én door de wekelijkse uitwisseling van verhalen over de geschiedenis van de Haarlemmermeer aan de verhalentafels.

De musea breidden het aanbod voor het onderwijs zodanig uit, dat daarmee alle groepen van het primair onderwijs en diverse niveaus van het voortgezet onderwijs werden bediend. Ook via stages werden leerlingen en studenten bereikt. We namen actief deel aan overleggen met scholen om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten op de verschillende curricula.

We werkten mee aan talrijke lokale en nationale evenementen zoals museumweekenden, wetenschapsweekend, open monumentendagen, week van de geschiedenis en oktober kindermaand.

We zijn heel blij met het Cruquius Model, schaal 1:2 in Madurodam met als naam de 'Waterwolf'. Het gemaal dient als een bezoekersruimte voor een interactieve opstelling over de moeizame haat-liefde verhouding tussen mens en water. Het is voor ons een opsteker dat 'ons' gemaal is gekozen als voorbeeld van de oer-Hollandse strijd tegen het water. Bezoekers aan het park maken kennis met de 'Waterwolf' en worden vervolgens doorverwezen naar Cruquius Museum om daar de werkelijke kracht van de stoommachine in situ te beleven.

1.2. Evaluatie, gebouwen, financiën en organisatie

De stichting beschikte over de volgende locaties: stoomgemaal De Cruquius, Theehuis Cruquius, Mentzhoeve, depot Witte Boerderij, bemalingshuisje Nieuw-Vennep, depot de Polderschuur, gedenkmonument Vijfhuizen en het TBC-huisje bij het Spaarneziekenhuis.

Het Historisch Museum bleef ernstig last ondervinden van de moeilijk vindbare locatie. Een langlopend bouwproject van het naastgelegen hotel maakte de omgeving weinig uitnodigend. Het Cruquius Museum hield zijn beperkingen in de mogelijkheden voor wisselexposities. Meer-Historie zou meer zichtbaarheid en presentatiemogelijkheden voor de collectie verdienen dan mogelijk was. De noodzakelijke, centrale huisvesting op de locatie Cruquius zal aan deze beperkingen een eind maken.

Donaties, bijdragen van fondsen en sponsors, eigen inkomsten uit entreegelden en verhuringen waren, naast de gemeentelijke subsidie, onontbeerlijk om de brede doelstellingen van de stichting uit te voeren. Zie in BIJLAGE (pag 16) voor prestatieafspraken i.h.k.v.

Uitvoeringsprogramma Cultuur van de gemeente Haarlemmermeer. We werden door de gemeente voor 46% van onze begroting gesubsidieerd en genereerden 54% aan eigen inkomsten. Een mooi resultaat, gezien de inkomsteneis van 19,5% die het rijk voor musea en presentatie-instellingen stelt.

We hadden zeven parttime medewerkers (4,1 FTE) en ongeveer 250 vrijwilligers aan het werk. Met die menskracht werden de meeste taken zo goed mogelijk uitgevoerd, maar de toename van activiteiten en bezoekers drukte zwaar op de belasting van de kleine staf.

De vrijwilligers, het menselijk kapitaal van de stichting, maakten het met hun inzet, betrokkenheid en werkzaamheden mede mogelijk om onze activiteiten uit te voeren. In toenemende mate groeide de groep vrijwilligers van voorheen (vervroegd) gepensioneerden, die een zinvolle vrijetijdsbesteding zochten, naar werklozen/werkzoekenden die hun vaardigheden op peil wilden houden en/of uit wilden breiden.

1.3. Corona

Corona heeft niet alleen effecten gehad voor 2020, maar zal zeker van invloed zijn op de omzet en de museumactiviteiten in 2021 en later.

Het is een factor die grote onzekerheid voor de toekomst op zal leveren, de maatschappij verandert – we weten niet hoe – en daarmee ook de manier van handelen in de musea; thuis, op afstand of op locatie. Het zal van invloed zijn op onze bezoekersaantallen én op het onderhouden van de relatie met onze vrijwilligers. Het ontvangen van groepsbezoek, van scholen voor educatie, van publiek voor evenementen als ook de zaalverhuur en de opbrengst uit de winkel zullen veranderen met dientengevolge nadelig invloed op onze inkomsten.

1.4. Evaluatie Publieksamenstelling- en beleid alsmede Communicatie

In 2019 bezochten 38.382 mensen onze musea, 26% lokaal, 46% landelijk, 28% buitenlands. Ongeveer een kwart van de bezoekers bestond uit leerlingen van scholen. Onze website www.haarlemmermeermuseum.nl werd om en nabij 59.000 keer bezocht. Het aantal donateurs en vrienden blijft onverminderd rond 2.500 schommelen.

Google Grand Adwords werd ingezet voor het verhogen van het museumbezoek, de naamsbekendheid en het promoten van activiteiten en aanbod. Google Ads verhoogde het bezoek aan de website met 11 %. Ook Google Business is een belangrijke link naar de website. Cruquius Museum en Historisch Museum Haarlemmermeer scoren respectievelijk 4,5 en 4,4 van 5 sterren op dit online platform. De diverse Facebookaccounts kennen 816 volgers voor het Cruquius Museum, 626 voor het Historisch Museum en 635 volgers voor de redactie van Magazine Meer-Historie. Ook het aantal volgers op Instagram en Twitter neemt gestaag toe. De afgelopen jaren stonden in het teken van het ontwikkelen van CRM (customer relation management). Tijdens de zoektocht naar een passend en betaalbaar platform bood een consultant van G-Company aan om het CRM Salesforce pro-bono met ons te ontwikkelen. Omdat Salesforce ook een non-profit versie bleek te hebben, werd dit kwalitatieve relatieplatform opeens bereikbaar. Twee ICT-vrijwilligers werden door de consultant opgeleid en begeleid.

De musea richtten zich in de marketing zowel op lokale bezoekers (in Historisch Museum) als de (inter)nationale bezoekers (in Cruquius Museum). Als belangrijkste instrumenten golden persberichten, website en sociale media. Ook werden strategische allianties aangegaan voor specifieke doelgroepbenadering als de Museumkaart, amsterdam&partners, Haarlemmermeer & Partners, MRA, KIVI en ERIH. Zonder deze allianties was een aantal projecten niet te realiseren. In de afgelopen jaren hebben we de samenwerking met de Vereniging voor Science Centres (VSC) verder geïntensiveerd, met het accent op de wetenschapscommunicatie.

Naast onze bezoekers, groeit het aantal geïnteresseerden dat ontwikkelingen rond onze collectie via andere kanalen volgt. Dit publiek werd bereikt door projecten op het gebied van publieksparticipatieprojecten en een toegesneden communicatie via sociale media. Ook is er een toename te zien in de groep die beroepshalve contact zoekt over het historisch erfgoed van Haarlemmermeer.

1.5. Evaluatie collectiebeheer

Het digitaliseren van de collectie werd voortvarend aangepakt. Een belangrijke stap in het collectiebeheer was, behalve een gedegen registratieprogramma via Adlib/ Axiell, deelname aan de website ZCBS. Daarmee kwam de collectie ook voor geïnteresseerden van buiten beschikbaar. Via de website kon men de collectie bekijken en reageren op foto's, objecten en films.

De collectie kreeg continu aandacht en aanscherping. Diverse werkgroepen hielden zich bezig met de registratie van beeldmateriaal, objecten en documenten. Regelmatig verrichtten studenten van de Reinwardt Academie registratiewerkzaamheden. De stichting heeft deelgenomen aan het onderzoek 'herkomst collectie inzake geroofd Joods Kunstbezit WOII', waarbij geen objecten met dubieuze herkomst werden aangetroffen. De stichting bevorderde collectiemobiliteit en voerde een intensief bruikleenverkeer, onder meer met scholen, verzorgingstehuizen en andere (presentatie)instellingen.

De begroting voorziet niet in een aankoopbudget, maar de stichting profileerde zich sterker als potentiële ontvanger van schenkingen en met resultaat. Regelmatig werd de media bereikt met bijzondere, vaak ook emotioneel geladen, verworven objecten en documenten.

2. Kerngegevens

2.1. Doelstellingen

- Het bevorderen van de belangstelling voor en de kennis van de geschiedenis van Haarlemmermeer en de ontwikkeling van de waterstaat in Nederland, in het bijzonder met betrekking tot het polderwezen en de daarbij behorende bemalingssystemen.
- Het exploiteren van musea en andere (tentoonstellings)ruimtes waarin het cultureel, het cultuurhistorisch en industrieel erfgoed van Haarlemmermeer gepresenteerd, onderzocht, gerestaureerd, gedocumenteerd en gearchiveerd wordt.
- Het bevorderen van de studie van de plaatselijke geschiedenis en het (digitaal) vastleggen van gevonden gegevens in akten, kranten, beeld- en geluidsdragers, artikelen en in boekvorm.
- Het opsporen, verzamelen (in eigendom of bruikleen) en tentoonstellen van objecten, teksten en afbeeldingen die betrekking hebben op de historie van Haarlemmermeer en de waterhuishouding in Nederland.
- Het ontwikkelen en verzorgen van educatieve projecten.
- Het bevorderen van een goede leef-, recreatie- en cultuursfeer in Haarlemmermeer.
- Het samenwerken met andere (culturele) instellingen.

2.2. Missie

Haarlemmermeermuseum De Cruquius wil zo aantrekkelijk mogelijk het Haarlemmermeerse materiële en immateriële erfgoed toegankelijk maken en delen op een manier die voor alle bezoekers, uit binnen- en buitenland, uitnodigend is.

Kernwoorden: (Laten) ervaren, delen, ontdekken, verwonderen, confronteren, herinneren, binden, vragen, fantaseren, onderzoeken.

Kernwaarden: In beweging - Inventief / Ingenieur - Samen - Onvergetelijk

2.3. Definitie

De stichting onderschrijft de museumdefinities van de British Museum Association (MA) uit 1998 en die van de ICOM (en Museumvereniging) uit 2006.

MA: 'Museums enable people to explore collections for inspiration, learning and enjoyment. They are institutions that collect, safeguard and make accessible artefacts and specimens, which they hold in trust for society.'

ICOM: 'Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat aan de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiele en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.'

De missie, de ICOM-definitie en de doelstellingen vormen samen het kader waarbinnen Haarlemmermeermuseum De Cruquius opereert.

De stichting heeft een bestuursmodel met een raad van toezicht en een directeur-bestuurder. Zij onderschrijft de Ethische Code in het beleidsplan. Het museum volgt de Governance Code Cultuur (GCC). De toelichting mag overeenkomen met (kopie van) de passage hierover in het jaarverslag/ bestuursverslag of op de website van het museum.

Het museum waarborgt de bekendheid met de Ethische Code bij bestuurder en toezichthouders en sleutelfiguren onder medewerkers/ vrijwilligers.

Het museum is in basis een non-profit organisatie, niet primair gericht op het maken van winst. De eventueel positieve resultaten komen toe aan museale doelen. Het museum zet zich in voor de Fair Practice Code, een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie op basis van vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, duurzaamheid, vertrouwen en transparantie.

De stichting is bij de belastingdienst geregistreerd als culturele ANBI.

Jaarlijks zorgt de stichting voor een financiële verantwoording met jaarrekening en akkoordverklaring conform de statuten. De jaarrekening betreft het laatst afgesloten boekjaar (conform de termijnen zoals vastgelegd in de statuten) en omvat:

- balans per einde boekjaar met een activa (debet) en passiva (credit);
- staat van baten en lasten;
- vergelijkende cijfers van voorgaand boekjaar bij 1 en 2;
- resultaatbestemming;
- vaststelling jaarrekening conform statuten.

De Code Diversiteit & Inclusie wordt gehanteerd als gedragscode om een inclusief klimaat te realiseren binnen ons museum. Door de code toe te passen en ons museum te bemensen met personeel en vrijwilligers dat inclusief kan denken en handelen, werken we op een duurzame en integrale manier aan een inclusieve organisatiecultuur in het museum.

3. Plannen en activiteiten 2021 – 2024

Haarlemmermuseum De Cruquius...

-vertelt het grootse verhaal van de Haarlemmermeer aan de hand van de bijzonder collectie materieel en immaterieel erfgoed;
- ... gaat ervanuit dat zijn onze bezoekers niet alleen informatie halen maar ook brengen. Men kan behalve ervaren en leren ook uitwisselen en delen;
- ... zorgt dat leerlingen kunnen deelnemen aan educatieve activiteiten en leerkrachten gebruik kunnen maken van ons lesmateriaal;
- ... is er voor kleuters tot ouderen, voor families die met elkaar een leuk dagdeel willen hebben, voor jongeren die deelnemen aan een workshop;
- bestaat mede door samenwerkingsprogramma's, door onze begunstigers, vrienden, door instellingen en bedrijven die ons steunen, door mensen die schenkingen doen voor de collectie, door (erfgoed)instellingen, door de gemeente Haarlemmermeer die ons betreft bij verschillende activiteiten, door de fondsen en sponsoren die ons werk mogelijk maken;
- ... faciliteert bezoekers van onze websites, mensen die ons volgen via Facebook, Instagram Pinterest, LinkedIn of Twitter;
- ... informeert mensen die deelnemen aan onze fietstochten, wandelingen of die onze activiteiten op locatie bezoeken;
- ... is er voor alle Haarlemmermeeders, voor toeristen en dagjesmensen, voor nieuwkomers en voor de mensen die er werken;
- ... is een gemeenschap die voortdurend de betrokkenheid bij Haarlemmermeer en de interesse voor en de kennis over de geschiedenis en over het erfgoed versterkt;
- ... heeft een plek in de harten van Haarlemmermeeders en 'in de haarvaten van alle woonkernen'.

A: Van netwerkmuseum naar nieuwbouw

Het Cruquius Museum presenteert tweeduizend jaar waterbeheersing, in het bijzonder van Haarlemmermeer. Het Historisch Museum belicht in presentaties en activiteiten het wonen, werken en recreëren in de polder vanaf 1852. Meer-Historie beheert het cultuurhistorische erfgoed en bevordert de belangstelling en waardering daarvoor. Door de fusie is het mogelijk geworden om gezamenlijk het integrale verhaal te vertellen: over het leven en werken van voor, tijdens en na de droogmaking, daarbij uitgaand van het cultureel erfgoed (materieel en immaterieel) van Haarlemmermeer, met als kloppend hart de grootste stoommachine ter wereld. Totdat we de nieuwbouw kunnen openen, zullen we ons als netwerkmuseum presenteren. Dat doen we in de twee museumgebouwen, maar ook in de depots en op andere locaties.

Context

We willen meer en beter dan voorheen communiceren dat onze collecties hoogte- en dieptepunten van de vaderlandse geschiedenis markeren. We beschikken over een gebouw dat iconisch is voor de industriële revolutie in Nederland. We laten veel beter dan elders in het land zien wat de eeuwigdurende strijd tegen het water en de landaanwinning teweegbrachten. We liggen in het hart van de randstadmetropool in een buitengewoon dynamische omgeving. De nationale luchtvaartgeschiedenis ving hier aan. Innovaties op het gebied van landbouw, energie en watermanagement waren en zijn hier aan de orde van de dag.

Deze plek vertelt niet alleen over het verleden en heden. Ook in de toekomst wordt hier geschiedenis geschreven. Bijvoorbeeld over hoe duurzaam energie kan worden opgewekt, zodat we minder machines nodig hebben. Het museum wil en kan hier een belangrijke rol in spelen.

Op weg naar gezamenlijke huisvesting in óns museum; een lokale beweging

Huisvesting op één locatie is een project dat zo breed mogelijk gedragen moet worden. We brengen een beweging op gang waardoor zoveel mogelijk "eigenaren" zich verantwoordelijk gaan voelen voor de realisatie van het nieuwe museum. Die eigenaren moeten het nieuwe museum als een thuisbasis gaan ervaren, als hun museum, zodat het samen óns museum wordt! Ons museum dat mensen verbindt en betreft, dat bijzondere verhalen ontrafelt en dat originele objecten in wisselende contexten presenteert. Waar permanente educatie net zo vanzelfsprekend is als goed gastheer- en gastvrouwschap. Waar het goed toeven is voor een lunch, een lezing of een kamerconcert, voor een borrel op het terras, een vergadering of een feest. Kortom: waar je je thuis voelt!

Participatie

We gaan er voor zorgen dat de inwoners van de gemeente hun "steentje" kunnen bijdragen aan deze schatkamer in de polder. Dit kan letterlijk worden opgevat door bouwstenen te kopen draagt men financieel bij aan de realisatie van de nieuwbouw. Er kan ook worden bijgedragen door zich als vrijwilliger in te zetten voor het museum of door objecten, verhalen en geschiedenis met het museum en zijn bezoekers te delen. Leerlingen van de plaatselijke scholen kunnen bijdragen door uit hun midden een jeugdraad van toezicht te kiezen, die onder meer ideeën levert voor educatie- en vakantieactiviteiten.

Daarnaast gaan we het bedrijfsleven in Haarlemmermeer benaderen. We maken hen participant door een financiële bijdrage te vragen, incidenteel of structureel. We nodigen hen uit om hun bedrijfsevenementen in (hun) het museum te laten plaatsvinden. Andersom verplicht het museum zich zelf om alle diensten en producten zoveel mogelijk af te nemen bij Haarlemmermeerse ondernemers. Niet in de laatste plaats zoeken wij participanten bij de gemeente, provincie, cultuurfondsen, serviceclubs, Hoogheemraadschap Rijnland, KIVI, ERIH, Vrienden en andere partners die we (opnieuw) tot de founding fathers van ons/hun museum mogen rekenen.

B: Positionering

Haarlemmermeer is een jonge polder met een rijke en dynamische historie. Van de drie gemalen betrokken bij het ontstaan van Haarlemmermeer, brengt enkel het Cruquius Museum deze historie volledig in beeld. In combinatie met het grootste Cornish stoomgemaal ter wereld is dit een aantrekkelijk aanbod voor nationale en internationale toeristen. Haarlemmermeermuseum De Cruquius is hét historische en technische museum dat zorgdraagt voor het beheer en behoud van deze bijzondere historische collectie en de presentatie daarvan.

De musea en Meer-Historie organiseren activiteiten in de dorpen, buurten en kernen. Denk aan wandel- en fietstochten langs erfgoedlocatie, tractorritten en werktuigdemonstraties.

De stichting gaat zich, in het bijzonder met De Cruquius als ankerpunt van de historie van waterbeheer, internationaal positioneren om meer buitenlandse bezoekers te trekken. |

Met het organiseren van lezingen, debatten, tentoonstellingen, het publiceren van blogs en artikelen in ons Magazine Meer-Historie, zullen we voor een publieksgroep die meer verdieping zoekt de (voor)geschiedenis van het gemaal en de actuele problematiek rondom waterhuishouding en klimaatverandering belichten. Hiervoor worden samenwerkingsverbanden

aangegaan met ingenieursbureaus, waterschappen, ministeries, universiteiten en onderzoeksgroepen.

Activiteiten van vrijwilligers, waar veel kennis mee gemoeid is, krijgen meer aandacht. Dit draagt bij aan de werving van vrijwilligers. Onze website vormt ook een verbinding tussen de locaties. Via de nieuwsbriefmodule onderhoudt het museum de relatie met onze bezoekers, pers en scholen.

C: We delen kennis en werken samen

We vervullen een rol als kenniscentrum op het gebied van de Haarlemmermeerse geschiedenis. We bieden deskundigheid over collectiebeheer, tentoonstellingen, cultuureducatie, publieksparticipatie, marketing en sociale media. We werken samen met vele partijen, met gemeente, het Cultuurgebouw, met de bibliotheek Haarlemmermeer en het Historisch Archief Haarlemmermeer. We werken structureel samen met Pier K op het gebied van cultuureducatie. De stichting werkt, samen met Kunstfort bij Vijfhuizen en Podium voor Architectuur mee aan de organisatie van de Grazende Zwaan, een jaarlijks theaterfestival van De Karavaan.

Per project zoeken we samenwerking met instellingen als Paswerk (voor catering en drukwerk), zorgboerderijen, waterschap, met erfgoedinstellingen, drukkerijen, (buur)gemeenten, archieven, banken, met scholen, theaters, muziekgezelschappen, musea, agrarische instellingen en met vele particulieren.

We zijn nauw betrokken bij de citymarketing van Haarlemmermeer: een goed verhaal over de geschiedenis van Haarlemmermeer is de basis van succesvolle stadsmarketing én die van Amsterdam, waarvoor we samenwerken met amsterdam&partners.

De stichting is lid van de Museumvereniging, ERIH, de Vereniging van wetenschapsmusea Science Centres en het internationale WAMUNET (Unesco Hydrological Programme). Met de VSC werken we nauw samen op het gebied van wetenschapscommunicatie en met de Watermusea (WAMUNET) betreffende de internationale watercommunicatie.

D: Tentoonstellingen en evenementen

De stichting biedt een gevarieerd, boeiend en overzichtelijk programma van tentoonstellingen en activiteiten met de presentatie van de highlights uit de Haarlemmermeerse geschiedenis als vast element. Zolang gezamenlijke huisvesting nog niet gerealiseerd is, werken we op verschillende locaties. De musea betrekken bij elke tentoonstelling, publieksactiviteit of educatief programma het publiek, zo veel als mogelijk.

Met de tentoonstellingskeuze haken we in op (actuele) lokale en bovenlokale onderwerpen, variërend van sport en spel, energiebeheer, vrije tijd, de Geniedijk, monumenten, het feest der herinnering, of andere onderwerpen uit de polder. Daarnaast sluiten we aan bij thema's van instellingen als Cultuurgebouw, NMCX, Crash, citymarketing, e.a. Voor kinderen maken we speurtochten. Met evenementen volgen we de (landelijke) thema's van Museumweekend, Monumentenweekend, geschiedenismaand, week van water, weekend van de wetenschap, feestdagen (kerst, Sinterklaas en Pasen, Vader- en Moederdag), Week van de amateurkunst, Kinderboekenweek, kind en techniek, dag van de ingenieur, et cetera.

Voor de komende jaren denken we onder meer aan tentoonstellingen waarin we de collectie door de ogen van een kunstenaar tonen, aan een expositie en demonstraties van mobiel erfgoed op locatie, aan een beeld van de jaren 50 en aan projecten in samenwerking met bewoners, jong en oud.

De collectie wordt gepresenteerd in vaste, semipermanente of tijdelijke tentoonstellingen. De presentaties worden continu bijgehouden en opgefrist door objecten te wisselen, opstellingen te veranderen of 'routings' te wijzigen. Bij tijdelijke tentoonstellingen putten we uit onze eigen collectie en maken gebruik van bruiklenen van collega-instellingen en particulieren. Naast de vele terugkerende bezoekers die de musea trekken, richten de musea zich ook op nieuw publiek, jong en oud. Dit doen we met evenementen en activiteiten (fietstochten en games) rond de tentoonstellingen. Een belangrijk middel voor publiekstoename is het vaker wisselen van tentoonstellingen. Het beschikbare budget is hierbij vooralsnog een beperkende factor, maar meer projectiesubsidiëring en -sponsoring moet hier verandering in brengen.

Wij treden op als penvoerder voor de subsidieaanvragen van Living History Kennemerland. Living History brengt met een theatrale rondleiding iedere zondag voor algemeen publiek en verder een aantal keer per jaar in het kader van schoolbezoek en bij speciale gelegenheden (opening tentoonstellingen e.d.) de geschiedenis tot leven.

Met het project **Schakels aan de ketting** verbinden wij de locatie en de historie met de bewoners en voorbijgangers van en in Haarlemmermeer. Ogenscheinlijk los van elkaar staande locaties, collecties, onderzoek, educatie, activiteiten en vrijwilligerswerk vormen zo een samenhangende eenheid. In de periode 2016 – 2020 zijn op een twintigtal locaties verhalenpalen neergezet naar ontwerp van René Knip. Deze palen worden door steeds meer particulieren, gemeente en instellingen omarmd.

In de komende periode zetten we ons in om meer palen op bijzondere plekken neer te zetten en het organiseren en verbinden van evenementen rondom deze 'sense of place' en de (verborgen) historie van Haarlemmermeer.

E: Cultuureducatie

De stichting bouwt haar positie als sterke partner op het gebied van erfgoededucatie voor alle PO- en VO-scholen verder uit. We investeren de komende jaren extra in de relatie met de scholen door intensieve samenwerking met Pier K, cultuurcoördinatoren en cultuurmakelaars uit de omgeving. Ook richten we ons op bemiddelaars uit de omgeving. Daarnaast starten we een nieuwsbrief voor scholen in Haarlemmermeer en de randstad voor directe communicatie met schooldirectie en ICC'ers.

Voor elke leeftijdsgroep worden programma's ontwikkeld, dan wel aangepast. Onder de noemer 'Museum op School' ontwikkelen we educatieprogramma's waarbij kinderen veilig, in hun eigen klas, kennis kunnen maken met erfgoed in hun eigen omgeving.

Om kinderen aan ons te binden schakelen we kinderen in als museumgids.

Behalve op kinderen/jongeren richten we ons met educatie ook nadrukkelijk op ouderen. We blijven het project *Het museum komt naar je toe*, een mobiel museum ouderen op locaties bezoekt, verder ontwikkelen. In dit project bekijkt de oudere, niet-mobiele bewoner (van een verzorgingstehuis) objecten, hoort Haarlemmermeerse verhalen en haalt herinneringen op onder het genot van een kopje koffie en een lokale lekkernij.

F: Collectiebeheer en -behoud

Behoud en kwaliteit van de collectie blijft een kerntaak. Het museum heeft een vastgestelde werkwijze ter bevordering van het behoud van de collectie. Deze werkwijze is gebaseerd op de risico's voor de collectie op het terrein van preventieve en actieve conservering. De kerncollectie bevat die voorwerpen die nodig zijn om de sociale, economische en culturele geschiedenis van

de Haarlemmermeer te (re)presenteren. Het zijn vooral voorwerpen vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw tot en met de eerste helft van de twintigste eeuw. Ook voorwerpen die exemplarisch zijn voor het leven in Haarlemmermeer in ruimere zin verdienen een plek in de collectie. Persoonsgeschiedenissen en resultaten van de verhalentafels behoren eveneens tot de kerncollectie omdat ze mede een gezicht aan de lokale geschiedenis geven.

De collectie wordt beschreven in het geautomatiseerd systeem Axiell met van alle objecten het objectnummer, objectnaam, de verwervingsgegevens (zo veel als bekend is> verwervingsmethode, verwervingsdatum en persoon/organisatie van wie het object verworven is) en standplaats.

Foto's worden toegankelijk gemaakt via collectiewebsite ZCSB. De objectinformatie kan te allen tijde geraadpleegd worden. Daarmee worden collectiemobiliteit en de betrokkenheid bevorderd. Het verder professionaliseren van een gedegen collectieplan, waarin het verzamel-, afstotings-, beheers-, conservering- en registratiebeleid geformuleerd wordt, is een belangrijk aandachtspunt in de komende beleidsperiode.

Bij uitbreiding van de collectie is de stichting vooral afhankelijk van schenkingen en legaten. Iedere schenking wordt verwerkt in een procedure, van aanname tot de beschrijving in Axiell en uiteindelijk plaatsing in het depot. Voor alle bruiklenen is een contract opgesteld conform de regels van het bruikleenverkeer van de Museumvereniging. Wij hanteren de Leidraad Afstoting Museale Object (LAMO) bij ons ontzamelbeleid.

Er zijn twee externe depots, Witte Boerderij voor de kleinere objecten, textiel en foto's en de in 2018 verworven Polderschuur. Op eerstgenoemde locatie vindt de registratie plaats en worden ook bijeenkomsten, vergaderingen en lezingen georganiseerd.

G: Klimaat, veiligheid en ICT

De klimatologische omstandigheden binnen de musea worden nauwlettend in de gaten gehouden, ofschoon dit in het Cruquiusgemaal gecompliceerd is door directe verbinding met de buitenlucht in een deel van het gebouw. De inrichting en gebruik van het type collectie is daar dan ook op afgestemd.

Onze gebouwen voldoen aan de belangrijkste voorwaarden op het gebied van veiligheid en beveiliging. Een aantal voorzieningen zal verbeterd worden door de nieuwbouw en herinrichting. Alle relaties, publieksboekingen en zakelijke boekingen worden opgeslagen en verwerkt in Salesforce. Het CRM is een belangrijke stap in het professionaliseren van de interne en externe communicatie en biedt grote kansen voor marketing. Ook is het CRM een belangrijke stap naar het volgen van AVG.

De afgelopen jaren heeft de stichting in de ICT geïnvesteerd. Verouderde systemen en apparatuur alsmede onvoldoende bescherming tegen hackers hebben de bedrijfsvoering ernstig belemmerd, maar zijn of worden aangepakt. Het is belangrijk continu te blijven schakelen om de ICT up to date te houden. De komende periode zal op dit gebied verdere professionalisering plaatsvinden.

Het museum beschikt ten minste over instructies en procedures m.b.t het handelen in geval van nood (BHV/CHV), waaronder een ontruimingsplan. Het museum hanteert een planning voor training en oefening en registreert (bijna) incidenten. Voorts heeft het museum voor passende middelen en voorzieningen gezorgd voor zowel BHV als CHV.

CHV collectiehulpverlening is erop gericht de schade te beperken en objecten in veiligheid te brengen. Waar Bedrijfshulpverlening (BHV) zich op mens en gebouw richt, is CHV er voor de collectie. In de komende tijd zullen we werken aan een goede CHV, te beginnen met een analyse van de risico's van de collectie en het opstellen van instructies.

H: Betrokkenheid en vrijwilligersbeleid

In de aanloop naar gezamenlijke huisvesting gaan we de betrokkenheid van publiek, vrienden en donateurs vergroten en de belangstelling van een potentieel (nieuw) publiek wekken.

Ons Magazine Meer-Historie, met 2.400 abonnees en een veelvoud aan lezers, is een communicatiemiddel dat bijdraagt aan de betrokkenheid bij de geschiedenis van de Haarlemmermeerpolder. In de komende jaren willen we met gerichte acties de oplage en het aantal lezers verhogen. In de komende beleidsperiode zullen we onderzoeken of de Vrienden van Cruquius en de abonnees van Magazine Meer-Historie tot een nieuwe kring van sterk bij de Stichting betrokkenen is om te vormen. De financiële bijdragen van deze steungroep maken extra activiteiten mede mogelijk.

Maatschappelijk spelen de musea een belangrijke rol, door mensen uit Haarlemmermeer te betrekken bij de organisatie, hen te laten participeren en/of hen werkervaringsplaatsen te bieden. Het vrijwilligersbeleid vraagt de komende jaren extra aandacht. De verschuiving van het gemiddelde vrijwilligersprofiel – van gepensioneerden naar steeds meer oudere werkzoekenden – vraagt om extra begeleiding en om kennis op het gebied van wet- en regelgeving, UWV, werkervaringsprojecten. De komende jaren verwachten we, mede door de verhoging van de AOW-leeftijd nog meer instroom van mensen die niet meer aan het reguliere arbeidsproces kunnen deelnemen en op zoek gaan naar alternatieven als vrijwilligerswerk. Bovendien moeten we ons inzetten om de specifieke kennis die bij een aantal werkgroepen (stoomploeg, restauratie, archivering) bestaat over te (laten) dragen op een nieuwe generatie vrijwilligers. Ook vastleggen van – in het bijzonder de bouw- en machinegeschiedenis van De Cruquius – is een speerpunt voor de komende periode.

Overleg met gemeenten, vrijwilligersorganisaties en collega-instellingen zal een extra aandachtspunt zijn voor de staf.

I: (Cultureel) ondernemerschap

Als cultuurinstelling, die voor een deel van haar taken afhankelijk is van subsidie, zijn we gewend aan een bedrijfsvoering waarin met minimale middelen het maximale tot stand wordt gebracht. We zijn tevens een ondernemende instelling in de zin van extra inkomsten genereren uit sponsoring en fondsenwerving. Niet in de laatste plaats zijn inkomsten uit entrees, museumwinkels, publicaties en verhuringen van onze ruimten belangrijke inkomstenbronnen. Zolang we nog niet op één locatie gehuisvest zijn en we (nog) niet kunnen investeren in verbetering van een multifunctionele zaal voor verhuurmogelijkheden, zullen we ons vooral richten op kleinere gezelschappen (bedrijfs-bijeenkomsten, huwelijksvoltrekkingen, familiefeesten, vergaderingen), in samenwerking met het Theehuis. Na aanpassing van de Witte Boerderij zullen we deze locatie vaker inzetten voor gebruik door andere externe partijen (denk aan zorg, kleinschalige ontvangsten, workshops, etc.). In het Historisch Museum blijven we ons richten op kleinschalige familiefeesten en jubilea. We gaan met een promotieteam op beurzen en via websites meer belangstelling van het bedrijfsleven voor onze bijzondere locatie wekken.

De grote herinrichting en van Cruquius Museum biedt de kans de toegangsprijs enigszins te verhogen onze bezoekerscijfers en toegangsprijzen enigszins verhogen en proberen de omzet van de museumwinkel(s) te verbeteren met een breder assortiment, aangepast aan verschillende doelgroepen.

We zullen actiever abonnees en advertenties gaan werven voor ons Magazine Meer-Historie. Met tentoonstellingen op andere locaties proberen we extra inkomsten te verkrijgen.

J: Financiën

De verhouding van subsidie en eigen inkomsten is min of meer 50/50. Dat is vrij uitzonderlijk in de cultuursector en in het bijzonder als men zich realiseert dat de stichting slechts zeven betaalde part time medewerkers in dienst heeft en een belangrijk deel van de bedrijfsvoering afhankelijk is van vrijwilligers.

Nieuwe bezuinigingen hangen in de lucht. Toch zijn wij van mening dat we een bescheiden en getrapte subsidieverhoging in de komende beleidsperiode verdienen, als wij het aantal bezoekers dat wij jaarlijks ontvangen vergelijken met die van andere instellingen, hun subsidie en hun personele bezetting. Daaraan koppelen we een inspanningsverplichting voor ons zelf om de verhouding subsidie en eigen inkomsten te houden op 50/50.

In kassa- en boekhoudsystemen zal in de komende periode geïnvesteerd worden. Het professionaliseren van de financiële administratie is noodzakelijk in de komende beleidsperiode, intern om beter en actueler inzicht te hebben in de boekhouding, verzekeringen, salarisadministratie en meer. En extern om bijvoorbeeld de gemeente gedegen inzicht te kunnen geven in de geldstromen en verantwoordingen.

De gezamenlijke huisvesting en uitbreiding van verhuurmogelijkheden in de nieuwbouw moeten onze omzet verhogen. Wij zullen de gemeenschap waarvan wij deel uitmaken (vrijwilligers, donateurs, vrienden, bedrijven, omwonenden, erflaters) nog meer aan ons binden en ook aanspreken op financiële ondersteuning. We gaan met toerisme-instellingen, touroperators en gidsen van Guidor (in de MRA en Groene Hart) aan tafel om meer bezoekers en bestedingen bij ons (én in Haarlemmermeer) te realiseren.

K. Nieuwbouw

De komende beleidsperiode zal voor een belangrijk deel in het teken staan van de nieuwbouw op de locatie Cruquius. De museumlocatie in de Mentzhoeve zal dan verhuizen naar Cruquius. Na een lange aanloopperiode, die zich vooral laat kenmerken door (financiële) tegenvallers in het ontwerpproces en (politieke) besluitvorming, wordt verwacht dat begin 2022 kan worden aangevangen met de bouw. De opening van de nieuwbouw wordt in de zomer van 2023 voorzien.

Na de voltooiing van de herinrichting van Cruquius Museum in 2020 richten we ons, samen met architecten (Braaksma & Roos, Den Haag) en interieurontwerpers (Opera Amsterdam) op het verhaal dat we in het nieuwbouwpaviljoen gaan vertellen. Aansluitend op de tentoonstelling in het stoomgemaal, waar vooral de (voor)geschiedenis van de droogmaking en de toepassing daarbij van stoomtechniek centraal staan, zal in de nieuwe expositieruimte de ontwikkeling van de polder gepresenteerd worden. Onder het overkoepelend thema "het onmogelijke mogelijk maken" volgen we het verhaal vanaf de pioniers die als eersten Haarlemmermeer bevolkten en de grond ontgonnen tot en met de meest recente ontwikkelingen rond Schiphol. Dat doen we

niet chronologisch maar aan de hand van een aantal deelthema's waarin we inzoomen op uiteenlopende aspecten van de landbouw, van de woningbouw en hoe de polder kon uitgroeien tot één van de belangrijkste economische regio's van het land.

In de verbindende tentoonstellingsruimte tussen nieuwbouw en gemaal gaan we aandacht besteden aan de uitdagingen die leven onder NAP en klimaatverandering betekenen voor Nederland. Door middel van een ruimtelijke infographic ontdekt de bezoeker dat water niet meer alleen onze ervijand is maar ook onze bondgenoot en dat daarmee het landschap en de Nederlandse mentaliteit is veranderd. We gaan dit vertellen met een kaart van Nederland waarin de continue verandering van het landschap in de tijd zichtbaar wordt gemaakt (*wanneer, wat, waar*) en met een dwarsdoorsnede door het landschap waarin 'verdieping' kan worden gevonden (*hoe en waarom*).

Vanaf 2023 kunnen we dan het oneindige verhaal van Haarlemmermeer tonen als voorbeeld van hoe Nederlanders strijd leverden tegen het water en het gewonnen land tot woon-, leef- en recreatiegebied omvormden met als kloppend hart de nationale luchthaven.

De nieuwe opstelling betekent ook dat we andere educatieprogramma's zullen ontwikkelen en dat we onze 200 vrijwilligers gaan voorbereiden op een meer interactieve expositie dan voorheen in het Cruquius Museum en het Historisch Museum bezocht konden worden.

Colofon

Uitgave	Stichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius, 2021
Postadres	Cruquiusdijk 27, 2142 ER Cruquius
Telefoon	023 5285704
E-mail	info@shmdc.nl
Websites	www.haarlemmermeermuseum.nl
KvK	41222705
BTW	NL005207459B01

Stichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius is opgenomen in het Nederlands Museumregister en onderschrijft de door de Nederlandse Museumvereniging vastgestelde bezoekersvoorwaarden en gedragslijn museale beroepsethiek.

BIJLAGE

UITVOERINGSPROGRAMMA CULTUUR VAN DE GEMEENTE HAARLEMMERMEER

PRESTATIEAFSPRAKEN I.H.K.V. UITVOERINGSPROGRAMMA CULTUUR

- 1: *het exploiteren van twee musea;*
- 2: *het organiseren en aanbieden van educatieve activiteiten (2 x 8 maal per jaar);*
- 3: *het optimaliseren van de samenwerking met de musea;*
- 4: *het optimaliseren van de samenwerking met Bibliotheek, Historisch Archief, Kunstfort, Podium*
Architectuur: ontwikkelen, presenteren en uitvoeren van tweejaarlijkse manifestatie landschap, erfgoed, beeldende kunst en architectuur;
- 5: *Ontwikkelen en uitvoeren van cultureel ondernemerschap (inclusief publieksbereik);*
- 6: *Faciliteren en ondersteunen van Living History;*
- 7: *Voor Meer-Historie zijn geen prestatieafspraken geformuleerd maar een doelstelling: Meer-Historie wil de expert zijn in de kennis over en het conserveren van het historisch erfgoed van Haarlemmermeer. Dit erfgoed omvat de architectuur, de infrastructuur, de cultuur en de natuur binnen de gemeentegrenzen. Vanuit persoonlijke betrokkenheid bij en interesse in de historie van hun woon- en leefomgeving zorgen tientallen vrijwilligers er voor dat zorgvuldig wordt omgegaan met alles wat de polder door de tijd heen karakteriseerde.*